

Guía Docente			
Datos Identificativos			2016/17
Asignatura (*)	Literatura Portuguesa 1	Código	613G02026
Titulación	Grao en Galego e Portugués: Estudos Lingüísticos e Literarios		
Descriptores			
Ciclo	Período	Curso	Tipo
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria
Idioma	Portugués		
Modalidade docente	Presencial		
Prerrequisitos			
Departamento	Galego-Portugués, Francés e Lingüística		
Coordinación	Martinez Pereiro, Carlos Paulo	Correo electrónico	carlos.pereiro@udc.es
Profesorado	Martinez Pereiro, Carlos Paulo	Correo electrónico	carlos.pereiro@udc.es
Web			
Descripción xeral	Estudo das grandes liñas da literatura portuguesa clásica a partir do tema da viaxe (séculos XV e XVIII)		

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A2	Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.
A8	Ter dominio instrumental oral e escrito dunha segunda lingua estranxeira.
A11	Ter capacidade para avaliar, analizar e sintetizar criticamente información especializada.
A14	Ser capaz para identificar problemas e temas de investigación no ámbito dos estudos lingüísticos e literarios e interrelacionar os distintos aspectos destes estudos.
A15	Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.
A18	Ter un coñecemento avanzado da literatura portuguesa.
A20	Coñecer a historia e a cultura das comunidades lusófonas.
B1	Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.
B3	Adquirir capacidade de autoformación.
B5	Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.
B6	Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B7	Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.
B8	Apreciar a diversidade.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Aplicar a análise e o comentario críticos a textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.		A2 A11	B3 B7 C2
Aplicar na práctica o dominio instrumental oral e escrito dunha segunda lingua estranxeira.		A8	C2
Incorporar e aplicar un coñecemento avanzado da literatura portuguesa.		A11 A14 A15 A18 A20	B1 B6
Distinguir os diferentes estratos e realidades da historia e a cultura das comunidades lusófonas.		A14 A20	B3 B7

Aplicar de maneira relacional os coñecementos adquiridos cos doutras áreas e disciplinas	A8 A11 A14	B1 B5 B8	C4
Identificar e avaliar as potencialidades positivas da asunción da diversidade.	A20	B3 B5 B8	C4
Reunir e identificar as capacidades e destrezas para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, na procura de aplicar as capacidades adquiridas a analizar a realidade, diagnosticar problemas e/ou formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.		B5 B8	C4

Contidos	
Temas	Subtemas
1. O RENASCIMENTO PORTUGUÊS E A LITERATURA CLÁSSICA PORTUGUESA	1.1- A expansão ultramarina e os problemas histórico-culturais particulares do Renascimento português. 1.2 - Questões metodológicas e de periodização.
2 . O TRATAMENTO LITERÁRIO DA VIAGEM: A 'ÍNDIA' VISTA DESDE A PÁTRIA ABANDONADA	2.1 - A expansão em modelos literários medievais 2.1.1 - O teatro de Gil Vicente 2.1.2 - A poesia do Cancioneiro Geral de Garcia de Resende 2.2 - A via racional e a "aurea mediocritas"; na poesia classicizante 2.2.1 - A poesia de Sá de Miranda 2.2.2 - O "Velho do Restelo";
3. O TRATAMENTO LITERÁRIO DA VIAGEM: O EXÍLIO	3.1 - Exílio, estranhamento e interrogação do eu 3.1.1 - A "Menina e Moça" de Bernardim Ribeiro 3.1.2 - A lírica de Camões
4. O TRATAMENTO LITERÁRIO DA VIAGEM: A LITERATURA DE VIAGENS	4.1 - A épica camoniana 4.1.1 - Género antigo e experiência moderna 4.1.2 - O encontro com a diferença e os limites da racionalidade 4.2 - A visão disfórica 4.2.1 - A Peregrinação de Fernão Mendes Pinto 4.2.2 - A História Trágico-Marítima
5. A IDEIA DE REFUNDACÃO NO BARROCO PORTUGUÊS	5.1 - A oratória sacra do Pe António Vieira 5.2 - A estranheza de Francisco Rodrigues Lobo
6. O NEO-CLASSICISMO.	6.1. Distanciamento crítico e despersonalização. 6.2. A temática do quotidiano e o verso livre
7. O PRÉ-ROMANTISMO	7.1. - As influências e as afluências (para)românticas 7.2. - O individualismo pré-romântico 7.2. - O autorretrato em Bocage

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A2 A18 A20 B5 B8 C4	14	21	35
Obradoiro	A2 A11 A14 A15 B1 B3 B6	22	33	55
Lecturas	A2 A8 A14 A18 A20 B3 B5 B7 B8 C2 C4	1	30	31
Traballos tutelados	A2 A11 A14 A15 B1 B3 B5 B6 B7	1	10	11

Recensión bilbiográfica	A15 A11 B5	1	4	5
Presentación oral	A11 A15 B3 B7 C2	1	1	2
Proba mixta	A2 A11 A18 A20 B5 C2	2	8	10
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descripción
Sesión maxistral	Sesións de traballo en que o profesorado explica a contextualización e os elementos necesarios do temario para que o alumnado poda desenvolver o seu traballo posterior.
Obradoiro	Nestas sesións, o conxunto do alumnado realizará actividades de diferente tipoloxía destinadas á consolidación dos contidos presentados nas sesións maxistrais, así como das destrezas e das estratexias relacionadas cos obxectivos e contidos da materia. Entre estas actividades contémplanse, alén doutras, a análise de fontes documentais, os comentarios de textos, a resolución de problemas, as prácticas a través de TIC, probas de varia tipoloxía e estudos de casos.
Lecturas	No Paso 8 desta Guía, está a relación de obras que o/a alumno/a debe ler ao longo do curso.
Traballos tutelados	Texto(s) orai(s) e/ou escrito(s) en que o alumnado analizará algunha(s) da(s) obra(s) de lectura obligatoria.
Recensión bilbiográfica	Reseña(s) avaliativa(s) de determinadas aportacións bibliográficas
Presentación oral	Presentación oral dalgún(s) dos comentarios de textos realizados.
Proba mixta	Proba escrita que combinará actividades de carácter ensaístico con comentario de textos e análise de fontes documentais.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descripción
Traballos tutelados	Para alén da atención individualizada nas sesións presenciais de diferente tipo, durante as horas de atendemento do profesorado, o/a alumno/a recibirá toda a orientación e axuda que precise para a realización dos seus traballos. A forma e o momento en que se desenvolverá indicarase en relación a cada unha das actividades ao longo do curso e segundo a planificación da materia. O alumnado con dispensa académica deberá entrar en contacto co profesor ao inicio do curso para fixar as actividades e traballos substitutivos da asistencia académica que necesariamente deberá realizar.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descripción	Cualificación
Lecturas	A2 A8 A14 A18 A20 B3 B5 B7 B8 C2 C4	Terán de realizarse as leituras obligatorias por parte do alumnado, sendo avaliadas ao longo do desenvolvimento das aulas. O control destas lecturas será realizado por medio de recensións "ad hoc" e/ou en sesións específicas na sala de aulas, avaliando a capacidade de comprensión e a síntese estruturada das principais ideas contidas nos materiais obxecto da leitura, en relación cos conteúdos focados e as competencias previstas na materia.	10
Obradoiro	A2 A11 A14 A15 B1 B3 B6	Avaliación das actividades de diferente tipoloxía referidas na metodoloxía. Será avaliada a participación e o traballo en equipo, a capacidade analítica e crítica, e a adecuación aos obxectivos formulados polo profesor para cada actividade tipolóxica.	20
Proba mixta	A2 A11 A18 A20 B5 C2	Proba escrita que combinará actividades de carácter ensaístico con comentario de textos e análise de fontes documentais, avaliando tanto a precisión expresiva e conteudística, canto o axeitamento do disertado, do comentado ou do analizado ás competencias a adquirir e aos obxectivos a atinxir, previamente formulados para cada unha das tres modalidades polo profesor.	40

Presentación oral	A11 A15 B3 B7 C2	Avaliación da capacidade expositiva e da profundidade e adecuación dos contidos expostos na presentación oral dalgún dos comentarios de textos realizados. Para alén do antes referido e da utilidade das apresentacións para os propósitos da materia, será avaliada a calidade lingüística, o dominio do contenido, a organización e a secuencia expositiva, a clareza e precisión nas exposicións, a interacción co auditorio, o uso do tempo dispoñible, a utilización dos recursos tecnolóxicos e, cando for o caso, o traballo en equipo.	10
Traballos tutelados	A2 A11 A14 A15 B1 B3 B5 B6 B7	Texto(s) orai(s) e/ou escrito(s) en que o alumnado, seguindo un roteiro fornecido polo profesor, analizará algunha(s) da(s) obra(s) de lectura obligatoria, avaliándose a súa precisión e o seu axeitamento aos contidos e ás competencias previamente formulados.	15
Recensión bibliográfica	A15 A11 B5	Avaliación da adecuación, sustentabilidade e pertinencia dos xuízos emitidos na(s) reseña(s) avaliativa(s) de determinadas aportacións bibliográficas.	5

Observacións avaliación

Para superar a materia, o alumnado deberá conseguir unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10. Así mesmo, na proba mixta deberá obter como mínimo 4 puntos sobre 10, para poder sumar os restantes elementos availables/instrumentos de avaliación.

O alumnado terá que entregar os traballos e actividades no prazo fixado.

O alumnado con matrícula parcial e/ou dispensa académica deberá realizar e entregar as mesmas probas e exercicios que o restante; se non puder asistir ás tutorías, deberá pórse en contacto co profesor a través do correo electrónico.

A cualificación de NON PRESENTADO/A será considerada cando o alumno/a non asistir á proba mixta e/ou cando tiver entregado un número das actividades contempladas inferior ao 50%

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Centeno, Y. K / Reckert, S. (orgs.) (1981). <i>A Viagem de "Os Lusíadas"</i>: Símbolo e Mito. Lisboa: Arcádia - Gil, F. / Macedo, H. (1998). <i>Viagens do Olhar: Retrospecção, visão e profecia no Renascimento português</i>. Porto: Campo das Letras - Lanciani, G. (1979). <i>Os Relatos de Naufrágios na Literatura Portuguesa dos Séculos XVI e XVII</i>. Lisboa: Biblioteca Breve - Léry, J. de (1980). <i>Viagem à Terra do Brasil</i>. São Paulo/Belo Horizonte: EDUSP-Itatiaia - Reckert, S. / Centeno, Y. K. (orgs.) (1983). <i>A Viagem entre o Real e o Imaginário</i>. Lisboa: Arcádia - Reis, C. (dir.) (Várias datas). <i>História Crítica da Literatura Portuguesa</i> (Vols. 2, 3 e 4). Lisboa: Verbo - Ribeiro, M^a. A. (2006). <i>"Que gentinha!" a viagem pitoresca e histórica de Jean-Baptiste Debré</i>. Mérida: Junta de Extremadura - Saraiva, A. J. / Lopes, O. (1992). <i>História da Literatura Portuguesa</i>. Porto: Porto Editora - Seixo, M^a. A. (1998). <i>O discurso literário da "Peregrinação": aproximações</i>. Lisboa: Cosmos - Seixo, M^a. A. (1998). <i>Poéticas da Viagem na Literatura</i>. Lisboa: Cosmos <p>OBRAS DE LEITURA OBRIGATÓRIA: Selección ad hoc de sonetos do período clásico- Cantos IX e X de Os Lusíadas de Luís de Camões- Episodio da "Ilha dos Ladrões" da Peregrinação de Fernão Mendes Pinto- Auto da Índia de Gil Vicente- Doce canto em terra alheia? Antología da lírica camoniana- Sermão da Sexagésima do P. António Vieira</p>
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Literatura Portuguesa 2/613G02037

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías